

hmotné zaopatření pozůstalého manžela. Smlouvou svatební jest jen smlouva, při které jde smluvcům o to, aby v úmyslu na manželské spojení uspořádali majetkoprávní vztahy manželů, plynoucí ze samého svazku manželského na dobu manželství, anebo o hmotné zaopatření pozůstalého manžela, při které tedy je takové uspořádání majetkových poměrů dobou a účelem omezené obsahem ujednání. Z toho již plyne, že nejde o svatební smlouvu, převede-li jeden manžel polovici nemovitostí na druhého bezvýhradně a navždy, i když se to stalo hledíc na sňatek a přesto, že smlouva byla sepsána ve formě notářského spisu. Notářský spis z 25. května 1920 nezjednává svým obsahem podkladu ani pro úsudek, že kupní a darovací smlouva v něm osvědčená byla ujednána jen na dobu manželského společenství stran. Je správné, že tento notářský spis jest v těsné spojitosti s notářským spisem z téhož dne, kterým rodiče žalované prodali a darovali jí a žalobci dům č. 250 v M. Ale z obsahu obou uvedených notářských spisů neplyne, že úprava majetkových poměrů stran neměla býti trvalá, nýbrž jen omezena tak, jak již bylo uvedeno. Z výpovědi svědkyně Marie K. zjistil první soud, že se při ujednání smluv nemluvílo o tom, že dotčená úprava má býti omezena na dobu manželství a že se netýká úpravy majetkových poměrů, plynoucích ze samého svazku manželského, a nemá proto podkladu úsudek, že i z této výpovědi plyne, že šlo o takové omezení uspořádání majetkových poměrů stran, jaké může býti předmětem smluv svatebních. Totéž platí i o výpovědi stran slyšených k důkazu. Není proto podkladu pro úsudek, že strany ujednávající onu smlouvu jednaly v úmyslu ujednati smlouvu svatební a nikoli upravití své majetkoprávní poměry navždy. Ani z toho, co strany uvedly v rozvodovém sporu, nelze usuzovati, že si byly při ujednání smlouvy vědomy toho, že ujednávají smlouvu svatební a že ujednání takové smlouvy vskutku zamýšlely. Je proto pokládati smlouvu, o kterou jde, za obyčejnou smlouvu kupní a darovací a nemůže se domáhati žalobce jejího zrušení z důvodu rozvodu od stolu a lože (§ 1264 obč. zák.) nebo rozluky (§ 1266 obč. zák.).

Čís. 16501.

Zprostředkovatel má zásadně nárok na odměnu jen tehdy, jestliže se mu jednak podařilo umožniti uzavření dohozeného právního jednání, vytčeného komitentem jako žádaný výsledek, jednak že se smluvci onoho zamýšleného právního jednání skutečně o něm závazně shodli, třebaže poté nedojde ke skutečnému formálnímu uzavření smlouvy nebo že smluvci od smlouvy odstoupí.

Není-li smluveno něco jiného, může komitent podle svého volného uvážení odmítnouti uzavření zprostředkovaného právního jednání, i když zprostředkovatel nalezne takového kupce, který jest ochoten splniti veškeré podmínky komitentem stanovené.

Žalobce uvedl v žalobě, kterou se jako postupník domáhá na žalované zaplacení částky 3.000 Kč, že podle písemného ujednání ze dne 7. června 1934 dala žalovaná Pavlu D. do prodeje svůj dům č. p. 760 v T. za kupní cenu 100.000 Kč, při čemž byly písemně stanoveny kupní podmínky, zejména co do převzetí knihovních břemen, vyplacení kupní ceny, vyplacení a zajištění zbytku kupní ceny, a zavázala se vyplatiti Pavlu D. částku, která bude převyšovati uvedenou kupní cenu, a nebude-li dosaženo vyšší kupní ceny než 100.000 Kč, zaplatiti mu 2% provisi z kupní ceny. Žalovaná byla vázána dotčeným ujednáním na dobu tří měsíců. Dne 5. září 1934, tedy v uvedené smluvené lhůtě, uvědomil Pavel D. žalovanou o tom, že našel jako kupce Emila L., který jest ochoten její dům koupiti za podmínek uvedených v ujednání ze dne 7. června 1934 za kupní cenu 110.000 Kč, a zároveň ji vyzval, aby podepsala kupní smlouvu s Emilem L. za podmínek uvedených v řečeném ujednání. To však žalovaná odmítla. Pavel D. žádal poté na žalované zaplacení částky 10.000 Kč, avšak žalovaná to odepřela. Soud prvního stupně uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba jest založena na tvrzení, že žalovaná odevzdala Pavlu D. do prodeje svůj dům za podmínek uvedených v listině ze dne 7. června 1934 a že se zavázala k zaplacení odměny v oné listině uvedené. Smlouvu ze dne 7. června 1934 je zřejmě pokládati za smlouvu zprostředkovatelskou. Není ani v jejím obsahu ani ve výpovědi Pavla D. podkladu pro názor, že šlo o smlouvu o dílo, neb o smlouvu zmocňovací.

Odvolací soud nevyřkl v napadeném rozsudku, že zprostředkovatelská smlouva jest smlouvou odvážnou ve smyslu §§ 1267 a násl., nýbrž praví pouze, že má se zřetelem na odměnu zprostředkovatele smlouva zprostředkovací povahu odvážné smlouvy, což jest správné a bylo blíže odůvodněno zejména v rozh. č. 5108 Sb. n. s. Předpokladem odměny zprostředkovatelovy není pouze, že se mu podařilo umožniti uzavření právního jednání, které komitent vytkl jako žádaný výsledek, ale druhým podstatným předpokladem jest, že došlo skutečně k uzavření zamýšleného právního jednání, k čemuž nelze komitenta nutiti. Zůstává ponecháno vždy volné úvaze komitentově, chce-li zamýšlené jednání uzavřít nebo ne. I když zprostředkovatel nalezne takového kupce, který jest ochoten splniti veškeré podmínky komitentem stanovené, může komitent bez jakéhokoliv odůvodnění odmítnouti uzavření kupu — ovšem nebyl-li opak toho se zprostředkovatelem smluven. Uvedená zásada musí platiti i v souzeném případě. To, že ve smlouvě ze dne 7. června 1934 byla uvedena cena, že byly podmínky prodeje přesně formulovány a že dům byl dán zprostředkovateli »na ruku« do určité lhůty, nemění na věci nic. Všechny tyto údaje smlouvy měly za účel, aby byly zprostředkovateli pouze informací, na jakém podkladě a s ja-

kým urychlením má vésti vyjednávání, ale nelze jim přikládati ten význam, že se žalovaná vůči zprostředkovateli Pavlu D. z a v á z a l a, že použije příležitosti ke kupu, který jí on dohodil, a že skutečně prodá dům, doporučí-li jí Pavel D. kupce, ochotného ke splnění všech podmínek určených ve smlouvě ze dne 7. června 1934.

Jest ovšem správné, že odměna náleží zprostředkovateli i tehdy, když nedojde ke skutečnému formálnímu uzavření smlouvy anebo když smluvci od smlouvy odstoupí, ale jest vždy nutným předpokladem, aby se smluvci z a v á z n ě s h o d l i o právním jednání. V souzeném případě však tomu tak nebylo, neboť žalovaná kupce Emila L., kterého Pavel D. přivedl, odmítla a žádnou smlouvu s ním neuzavřela. Rozhodnutí nejvyššího soudu Rv I 819/28, na které dovolání poukazuje, se na souzený případ vůbec nehodí, neboť pojednává o případu, kde došlo k dohodě. Poněvadž D-ova činnost nevedla k prodeji domu žalované, nevznikl Pavlu D. nárok na provisi a žaloba byla již proto právem zamítnuta.

Čís. 16502.

Odpovědnost řidiče a vlastníka motorového vozidla za škodu, vzešlou poškozenému popojetím onoho vozidla k tomu účelu, aby mohl býti vyproštěn po nastalém střetu dvou motorových vozidel, jest posuzovati podle předpisů automobilového zákona č. 162/1908 ř. z. i tehdy, nejde-li střetnutí samo na jejich vrub.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1937, Rv II 363/37.)

Žalobce se dostal při srážce státního autobusu, řízeného šoférem (žalovaným) Ludvíkem K., s motocyklem, na němž jel žalobce a který řídil František Z., mezi motocykl a autobus tak, že po zastavení autobusu nebylo možno jej vyprostiti. Na pokyn policejního strážníka S-a žalovaný řidič autobusu couvl dozadu, ale při tom se stalo, že autobus necouvl ihned dozadu, nýbrž napřed popojel ještě asi 1/2 metru dopředu a při tom právě bylo žalobci způsobeno jeho hlavní poranění. Domáhá se proto žalobce zaplacení 31.230 Kč s přísl. jako náhrady škody. Soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud uznal její po právu. D ů v o d y: Po právní stránce napadá žalobce rozsudek prvního soudu v otázce zavinění šoféra autobusu a dovozuje, že šofér autobusu prokázal nesprávnou manipulací svoji nezdatnost a neznalost. Pokud odvolání stále zdůrazňuje ustanovení § 1315 obč. zák., není potřebí se jeho vývody zabývat, poněvadž to není v souzené věci rozhodující. Přes to však, že to odvolání výslovně nevytýká, přece jen se odvolací soud musí zabývat věcí po právní stránce především s toho hlediska, zda je v souzeném sporu užití automobilového zákona, či předpisů XXX. hlavy obč. zák., a zda se snad šoféru autobusu podařilo zprostiti se viny, a v jakém poměru tu je žalovaný stát. Prvý soud se nadhozenými otázkami neobíral. Po